PRAWA DZIECKA

Na katalog praw przyznanych dziecku składają się prawa cywilne, socjalne, kulturalne i polityczne (dla starszych dzieci). Nie przyznano dzieciom praw ekonomicznych pozostawiając je pod prawną opieką dorosłych.

Prawa dziecka:
• prawo do życia i rozwoju
• prawo do posiadania stanu cywilnego
• prawo do uzyskania obywatelstwa
• prawo dziecka do rodziny; prawo poznania swego genetycznego pochodzenia, do wychowania przez rodziców naturalnych,
• prawo do wolności religii lub przekonań
• prawo do swobodnego wyrażania poglądów i poszanowania ich przez dorosłych
• wolność od przemocy fizycznej lub psychiatrycznej, wyzysku, nadużyć seksualnych wobec okrucieństwa
• wolność od bezpośredniego udziału w działaniach zbrojnych (do lat 15)
• zakaz wykonywania kary śmierci lub stosowania kary dożywocia więziennego wobec dziecka

Prawa socjalne:
• prawo do zabezpieczenia socjalnego
• prawo do możliwie najwyższego poziomu ochrony zdrowia,
• prawo do odpowiedniego standardu życia
• prawo do wypoczynku, czasu wolnego, rozrywki i zabawy,

Prawa kulturalne:
• prawo do nauki (nauka w zakresie szkoły podstawowej i gimnazjalnej jest obowiązkowa i bezpłatna),
• prawo do zmienności swych praw
• prawo do korzystania z dóbr kultury,
• prawo mniejszości etnicznych do znajomości swojej kultury, wyznania i praktyk religijnych

Prawa polityczne:
• prawo do stowarzyszania się i gromadzenia w celach pokojowych
• prawo wolności wypowiedzi, swobody poszukiwania i przekazywania informacji i idei wszelkiego rodzaju

Prawa dziecka uregulowane są w Deklaracji Praw Dziecka przyjętej przez Zgromadzenie Ogólne ONA dnia 20 listopada 1959 roku, oraz w Konwencji Praw Dziecka przyjętej przez Zgromadzenie Ogólne ONZ dnia 20 listopada 1989 roku. Na gruncie prawa krajowego prawa dziecka dodatkowe chronione są przepisami ustawy z dnia roku kodeks rodzinny i opiekuńczy, ustawy z dnia 6 stycznia 2000 roku o Rzeczniku Praw Dziecka, wprowadzająca instytucję chroniącą prawa dziecka.

Zgodnie z przepisami Konwencji za dziecko uważane jest istota ludzka mająca mniej niż osiemnaście lat. Możliwa jest sytuacja kiedy dziecko uzyska pełnoletność wcześniej, takie wypadki uregulowane są przepisami prawnymi np. w sytuacji kiedy dziecko zawrze związek małżeński przed uzyskaniem pełnoletności . Państwa będące stronami tejże Konwencji musza przestrzegać praw dziecka zawartych w tymże akcie bez względu na rasę, płeć, religię, poglądy polityczne

dziecka lub rodziców. Państwo ma także obowiązek zapewnienia dziecku ochrony i opieki, w takim stopniu w jakim jest to niezbędne dla jego dobra uwzględniając oczywiście prawa i obowiązki rodziców. Natomiast w działaniach dotyczących dzieci sądy, instytucje opieki społeczne muszą kierować sie dobrem dziecka.

Podstawowym prawem każdego dziecka jest prawo do życia, które jest niezbywalne. Po urodzeniu dziecka sporządzany jest akt urodzenia. Po urodzeniu dziecko ma prawo do imienia, uzyskania obywatelstwa oraz jeżeli jest to możliwe do poznania swoich rodziców oraz pozostania pod ich opieka.

Państwa respektujące przepisy Konwencji zobowiązane są do zwalczania nielegalnego transferu dzieci oraz ich nielegalnego wywozu za granicę .

Dziecko ma prawo do swobody myśli, wyznania, sumienia, wypowiedzi, zrzeszania sie. Dziecko niepełnosprawne psychicznie lub fizycznie musi mieć zapewnione warunki umożliwiające pełnie normalnego życia czyli poszanowanie godności, umożliwienie uzyskania niezależności oraz ułatwienie aktywnego udziału życiu społeczeństwa. Państwo zobowiązane jest także do rozszerzenia pomocy udzielanej uprawnionym do niej dzieciom. Pomoc taka zgodnie z postanowieniami Konwencji udzielana jest na wniosek osoby uprawnionej albo osoby opiekującej się nią.

Państwo ma obowiązek zapewnienie jak najlepszej opieki zdrowotnej w zakresie leczenia chorób oraz rehabilitacji zdrowotnej. Podstawowymi obowiązkami w tymże zakresie jest zmniejszanie śmiertelności wśród noworodków i dzieci, zwalczanie chorób i niedożywienia, zapewnienie matkom właściwej opieki zdrowotnej zarówno przed jak i po urodzeniu dziecka.

Jednym z podstawowych praw dziecka jest prawo do nauki. Państwo realizuje te prawo poprzez wprowadzenie obowiązkowego, bezpłatnego nauczania podstawowego , udostępnianie rożnych form szkolnictwa średniego poprzez m .in wprowadzenie nauczania bezpłatnego, szkolnictwo wyższe ma być dostępne na zasadzie zdolności. Dyscyplina w szkole musi być realizowana z poszanowaniem godności dziecka.

Dziecko podobnie jak i dorośli ma prawo do wypoczynku, czasu wolnego, zabawy. Dziecko nie może wykonywać pracy, która kolidowałaby z jego nauka , byłaby szkodliwa dla jego zdrowia, rozwoju fizycznego, umysłowego, duchowego, moralnego, społecznego. Państwo ma obowiązek zapobiegania wyzyskowi ekonomicznemu, seksualnemu dziecka. W tym celu państwa będące stronami Konwencji będą wspólnie przeciwdziałały wykorzystywaniu dzieci do prostytucji, pornografii dziecięcej, nakłanianiu dziecka do działań seksualnych.

W celu nadzorowania wprowadzania postanowień Konwencji przez państwa powołano Komitet Praw Dziecka. Członkowie Komitetu wybierani są przez państwa spośród ich obywateli, którzy reprezentują wysoki poziom moralny.

Konwencja Praw Dziecka jest podstawowym dokumentem regulującym prawa dziecka. Każde państwo powinno respektować jej postanowienia i zgodnie z nimi tworzyć krajowe akty ustawodawcze.